

המוציא שם רע על התורה הקדושה תיקונו לברך בכל יום מאה ברכות!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

פה קריין לה". נמצא כי המוציא שם רע על העסק בתורה שבעל פה, באמרו שאין התורה זנה ומפרסנת אותו, הרי הוא מוציא שם רע על "בתולת ישראל", שהיא השכינה הקדושה מדת "מלכות תורה שבעל פה קריין לה".

מקור השפע מאה צינורות

נקדים עוד מה שהביא בשל"ה הקדוש (פרשת תולדות) בשם ה"רקנאטי" (שם), פירוש הפסוק (בראשית כו יב): "ויוזע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'", כי מקור כל שפע שיוורד מן השמים הוא מהעשר מדות, שכל אחת כלולה מעשר וביחד הן מאה מדות. והנה מדת מלכות המדה העשירית מקבלת שפע מכל המדות שעליה, נמצא שהיא כלולה מכל העשר מדות שהן ביחד מאה ברכות, וזהו פירוש הכתוב: "וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'", שנמשכו לו מאה שערי ברכה ממדת מלכות הכלולה ממאה.

והוסיף שם כי מטעם זה צריך לברך בכל יום מאה ברכות, כדי להמשיך שפע רב טוב ממדה העשירית מדת מלכות שהיא כלולה מכל העשר מדות, אשר בכללם הם מאה צינורות השפע שהקב"ה משפיע שפע רב טוב ממדת מלכות, ועל ידי שמברך מאה ברכות בכל יום הרי הוא ממשיך שפע רב טוב ממאה צינורות השפע.

הנה כי כן מבואר היטב דברי ה"אור החיים" הקדוש, שהתיקון על הוצאת שם רע על התורה הוא לברך מאה ברכות בכל יום: "כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, שהיא השכינה שהיא כללות ישראל, והיא מדה העשירית שכוללת מאה, והיא נקראת תורה שבעל פה כידוע ליודעי חן", כי מאחר שפגם בתורה שבעל פה שהיא מדת מלכות הכוללת מאה שערים, על כן התיקון על כך לברך מאה ברכות לתקן שורש השפע שנתקלקל על ידו.

ה"אור החיים" מסיים את דבריו הקדושים בפירושו הכתוב: "ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו" - "ואמרו ולו תהיה [לאשה], פירוש, הגם שאין חיוב בתלמוד תורה אלא קביעות עתים, אדם כזה שהוציא שם רע עליה, צריך לשקוד על דלתותיה כל היום וכל הלילה, לא יוכל לשלחה כל ימיו. וכזה מצינו להם לרבתינו ז"ל (ויק"ר כה א) שאמרו, שבעל תשובה אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שנים, וזה בעל תשובה משאר העבירות, אבל מוציא שם רע על התורה משפטו כל ימיו עמה ישב - תורתו אומנתו".

מאה ברכות

מאה צינורות השפע

והנה מן הראוי להתבונן בדרך עבודה השוה לכל נפש, מהו הקשר בין מאה ברכות בכל יום לתיקון של מוציא שם רע על התורה, כלומר איך על ידי שיברך בכל יום מאה ברכות, יתבטל ממנו היצר הרע שמבלבל את ראשו להוציא שם רע על התורה בטענה: "כי אין התורה זנה

אור החיים: המוציא שם רע על אשתו
שהיא התורה בבחינת מאורשה, שאין היא משפיעה לו פרנסה

"וענשו אותו מאה כסף", שיברך מאה ברכות בכל יום
שהוא תיקון למוציא שם רע על התורה

של"ה הקדוש: מאה ברכות בכל יום להמשיך השפע
מעשר מדות הכלולות מעשר וביחד הם מאה שערים

המוציא שם רע על התורה, משום שלא הצליח להבין
שעצם הדבר שהוא חי וקיים הוא נס בזכות התורה

ואמרו 'ונתנו לאבי הנערה', שכולן הם ברכות לה' שהוא אבי הנערה. ואמרו 'כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, שהיא השכינה שהיא כללות ישראל, והיא מדה העשירית שכוללת מאה, והיא נקראת תורה שבעל פה כידוע ליודעי חן'.

מאה ברכות תיקון על כבוד השכינה

כדי להבין דברי ה"אור החיים" הקדוש שכתב בסיום דבריו, שצריך לברך מאה ברכות על הוצאת שם רע על התורה: "כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, שהיא השכינה שהיא כללות ישראל, והיא מדה העשירית שכוללת מאה, והיא נקראת תורה שבעל פה כידוע ליודעי חן", נקדים מה ששנינו במשנה (אבות ה א): "בעשרה מאמרות נברא העולם".

והנה מבואר בספרים הקדושים כי עשרה מאמרות שנברא בהן העולם, הם מכוונים כנגד עשר ספירות שהן עשר מדות: כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, שהקב"ה מנהיג בהם את העולם, כמבואר במדרש (במדב"ר יד יא): "כף אחת עשרה זהב, כנגד עשרה מאמרות שנברא בהם העולם וכנגד עשר ספירות בלימה".

וזהו שכתב ב"פרי צדיק" להגה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרשת תולדות אות ז): "ובכל מקום שיש מספר עשר מרמז על מספר עשרת הדברות, שהם עשרה מאמרות למעשה בראשית, עשר ספירות שהאציל השם יתברך לבריאת העולם". ובספר "בניהו בן יהוידע" (קידושין מט:): "עשרה קבין חכמה ירדו לעולם. על מספר העשרה אין לשאול כלום, מפני שאין לך שפע בעולם שאינו כלול מעשרה כנגד עשרה ספירות, ולכן העולם נברא בעשרה מאמרות".

והנה מדה העשירית שהיא מדת "מלכות" היא השכינה הקדושה, שהקב"ה משרה את שכינתו בתוך בני ישראל כדי לגלות "מלכותו" על ידם, ומדת מלכות היא שורש האור של תורה שבעל פה כמבואר בתיקוני זוהר (הקדמה יז): "מלכות פה תורה שבעל

לקחתי", הן אמת כי לקחתי לאשה בשעת מתן תורה, אולם הצרה היא, "ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים", לא מצאתי שיש לתורה כח לפרנס אותי ואת בני ביתי, ולכן אין רצונו לעסוק בתורה רחמנא ליצלן.

"ולקח אבי הנערה" הקב"ה יתבע עלבון התורה

על כך אומר הכתוב: "ולקח אבי הנערה ואמה והוציא את בתולי הנערה אל זקני העיר השערה". פירוש, הקב"ה והשכינה הקדושה כנסת ישראל, שהם אבי הנערה ואמה יתבעו את עלבונה של תורה, ויוכיחו לפני הבית דין של מעלה הכח הנפלא שיש לתורה, שהיא זנה ומפרנסת בגשמיות וברוחניות לכל העוסקים בה, ובלשון קדשו:

"מודיע הכתוב כי הקב"ה שהוא הנקרא 'אבי הנערה' וכנסת ישראל, יתבעו עלבונה של תורה לפני בית דין הגדול, והוא אמרו 'ולקח אבי הנערה ואמה והוציא את בתולי הנערה', רמז חוזק ועליה והשגות רמות יושגו באמצעותה, ויתבעו עלבונה בבית דין כאמרו 'השערה', והוא מה שאמרו בזה, כי עתיד הקב"ה לתבוע עלבונה של תורה, וכאמרם במשנה (אבות פ"ו מ"ב) אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה...

ואמרו הכתוב, כי זה יהיה משפט האישה ההוא על פי בית דין, ראשונה 'ויסרו אותו', על דרך אמרם ז"ל (ברכות ה). אם רואה אדם שיסורין באים עליו... יתלה בביטול תורה, פירוש על מה שביטל התורה... לפי שאין שיעור למה שצריך בעסק התורה... והגם שיראה בעיני אדם שעסק [בתורה], כשיראה יסורין באים עליו באין עון, ידע כי כמו שראוי לו לעשות לא עשה ועל זה ענשוהו.

ואמרו 'וענשו אותו מאה כסף', רמז למאה ברכות שחייב לברך בכל יום, כמו שדרשו (במדב"ר יח כא) מאמרו (דברים י יב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל, אל תקרי מה אלא מאה, ופסוק זה בבעל תשובה נאמר כאמרם בגמרא (ב"ר כא ו), ועתה, אין ועתה אלא תשובה, דכתיב ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל... שחייב להשתדל להשלימם.

בפרשתינו פרשת כי תצא (כב יג): "כי יקח איש אשה ובא אליה ושנאה, ושם לה עלילות דברים והוציא עליה שם רע... ולקחו זקני העיר ההוא את האישה ויסרו אותו, וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו".

מאורו של עולם בעל "אור החיים" הקדוש מגלה לנו בפסוק זה חידוש גדול, כי התורה הקדושה רמזה לנו בפסוק זה, מהו התיקון למי שהוציא שם רע על התורה שהיא בבחינת בת זוגו של איש ישראל, כמבואר בגמרא (ברכות נז). על הפסוק (דברים לג ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, אל תקרי מורשה אלא מאורשה".

והנה המוציא שם רע על התורה שהיא בת זוגו בא בטענה, שהוא עוסק בתורה אבל שערי פרנסה אינם נפתחים לו כי אין לו מזון ומחיה, והתיקון על כך הוא: "וענשו אותו מאה כסף", שיברך בכל יום מאה ברכות כמו ששנינו בגמרא (מנחות מג:): "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום".

"כי יקח איש אשה" התורה בת זוגם של ישראל

ידוע שיש תועלת גדולה ללמוד את דברי רבותינו הקדושים זי"ע במקורם בבחינת: "אותיות מאירות", ובפרט דברים אשר ממקור קדוש יהלכון שנכתבו על ידם בקדושה ובטהרה, על כן הבה נלמד את דברי ה"אור החיים" בלשון קדשו:

"כי יקח איש אשה וגו'. דברה תורה כנגד בני אדם גם בני איש, אשר חוזרים פניהם מן התורה, באמרם כי היום קצר למה שצריך להשתדל על המחיה, ועליהם אמר הכתוב 'כי יקח איש אשה', זאת התורה המאורסה, 'ובא אליה', שכבר זרחה עליהם אורה של תורה בהר סיני וקבלו הלוחות.

'ושנאה', פירוש, שאין לבם חפץ לתת לה עונתה כמשפט, וכשבא מוכיח לדבר אליו למה תמאס אשת נעורים, משיב כי אין התורה זנה ומפרנסת והוא צריך למחיה, גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות לימודה, הגם כי יעסוק בה אין נפתחין לו שערי פרנסה טובה... והוא אמרו, 'ושם לה עלילות דברים והוציא עליה שם רע', באמרו 'את האשה הזאת לקחתי', פירוש, שאינו כופר בליקוחיה, אלא שאומר 'ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים', פירוש, לשון חוזק, כי עוסקיה סביב יחנו לדפוק על דלתי אחרים למצוא טרף".

כלומר ה"אור החיים" הקדוש מפרש הענין של מוציא שם רע, על מחשבות זרות של בני אדם המרחיקים עצמם ואת בניהם מן התורה, בעלילות שוא כי העוסקים בתורה אינם רואים סימן ברכה בפרנסתם, ועל כך אמרו הכתוב: "כי יקח איש אשה", איש הוא כלל ישראל שבמעמד הר סיני לקחו את התורה לאשה.

"ובא אליה ושנאה, ושם לה עלילות דברים והוציא עליהם שם רע, ואמר את האשה הזאת

ומפרנסת והוא צריך למחיה, גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות לימודה, הגם כי יעסוק בה אין נפתחין לו שערי פרנסה טובה".

ונראה לברר מקחו של צדיק דברי ה"אור החיים" הקדוש, בהקדם לבאר ענין החובה לברך מאה ברכות בכל יום, והמקור לכך בגמרא (מנחות מג:): **"חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך"**. ענין זה מבואר ביתר שאת בטור (או"ח סימן מו) ומקור הדבר במדרש רבה (קרח יח כא):

"דוד המלך עליו השלום תיקן מאה ברכות, דכתיב (שמואל ב כג א) [נאום דוד בן ישי ונאום הגבר] הוקם על - ע"ל בגימטריא מאה הוו, כי בכל יום היו מתים מאה נפשות מישראל ולא היו יודעין על מה, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותיקן להם לישראל מאה ברכות, ועל כן תיקנו חכמים ז"ל אלו הברכות על סדר העולם והנהגתו להשלים מאה ברכות בכל יום".

וצריך ביאור מהו הענין שבכל יום מתו מאה נפשות מישראל, ואיך נתבטלה מיתתם על ידי שברכו מאה ברכות בכל יום. ונראה לבאר הענין בזה, כי כאשר נתבונן נראה שמאה הברכות שאנו מברכים בכל יום, רובם ככולם הם ברכות הודאה על מה שהקב"ה משפיע לנו מטובו בחיינו היום יום: **"פוקח עורים"**, **"מלביש ערומים"**, **"מתיר אסורים"**, **"זוקף כפופים"**.

וכן ברכות שאנו מזכירים בג' תפלות שחרית מנחה וערבית, שהם תפלות על כל צרכינו בעניני עולם הזה הן בגשמיות והן ברוחניות: **"אתה חונן לאדם דעת"**, **"השיבנו אבינו לתורתך"**, **"סלח לנו אבינו"**, **"ראה נא בענינו"**, **"רפאנו ה' ונרפא"**, **"ברך עלינו ה' אלקינו את השנה הזאת"** ועוד כהנה וכהנה. והנה לפנינו פירוט המאה ברכות כמו שפירטם ה"בית יוסף" (שם ד"ה דתניא):

"מנין מאה ברכות כך הוא, בלילה כשהולך לישן מברך המפיל חבלי שינה, ובשחר מברך נטילת ידים ואשר יצר, ועוד מברך ט"ו ברכות מאלקי נשמה עד הגומל חסדים טובים, ושלש ברכות על התורה, וברכת ציצית, וברכת תפילין, ובורן שאמר, וישתבח, וברכות קריאת שמע שחרית וערבית שבע, הרי ל"ב.

ו**"ז' ברכות בשלש תפלות [של שמונה עשרה בערבית שחרית ומנחה], ובשתי סעודות שהוא סועד, אחת ערבית ואחת שחרית, יש ט"ז ברכות, ח' בכל סעודה, אחת כשנטל ידיו, וברכת המוציא, וד' ברכות שבברכת המזון, וכשהוא שותה מברך לפניו ולאחריו, הרי מאה וחמש ברכות אדם מברך בכל יום"**.

והנה לפי מה שנתבאר לעיל נשכיל להבין מדוע תקנו חכמינו ז"ל לברך דוקא מאה ברכות בכל יום, כי היות שמקור השפע שהקב"ה משפיע על ידם שפע רב טוב בעולם הזה, הוא על ידי העשר המדות הכלולות מעשר שביחד הם מאה שערים - מאה צינורות השפע שמורידים שפע רב טוב בעולם הזה, על כן צריך לברך מאה ברכות בכל יום כדי לפתוח על ידם מאה צינורות השפע, שהם כוללים כל צרכינו בעולם הזה הן בגשמיות והן ברוחניות.

מאה ברכות הכרה שגם הטבע הוא נס

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו פתח להבין ביתר שאת ביאור הענין שתיקן דוד המלך לברך מאה ברכות בכל יום, נקדים יסוד נפלא בענין הנסים של יציאת מצרים מדברי הרמב"ן סוף פרשת בא (שמות יג טז), כי תכלית כל הנסים ביציאת מצרים למעלה מן הטבע, היא כדי שנכיר את הנס הטמון דוקא בתוך הנהגת הטבע, ובלשון קדשו:

"ומן הנסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד

שנאמין בכל דברינו ומקרינו, שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

כדי להבין דבריו ביתר הרחבה נקדים מה שכתב ב"נועם אלימלך" (ליקוטי שושנה) לפרש הפסוק (שמות יד ט): **"ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים"**, כי הצדיקים שיש להם אמונה שלימה בה' גם כאשר הם הולכים ביבשה, הרי הם רואים נסים ונפלאות כמו שראו כל ישראל בשעה שעברו את הים קריעת ים סוף, וזה לשון קדשו:

בדבריו הנפלאים של ה"תורת חיים" (ב"ק טז. ד"ה שדרו של אדם), שביאר הטעם שתקנו אנשי כנסת הגדולה לומר ברכת **"מודים אנחנו לך"** בתפלת שמונה עשרה ערב ובוקר וצהריים, כדי לקיים בזה הציווי של: **"כל הנשמה תהלל יה" - "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צרייך לקלס לבורא"**, והנה לשונו המתוק:

"לפי שהוא יתברך עושה חסד עם כל אדם בכל יום ובכל עת ובכל רגע, אלא שאין בעל הנס מכיר בניסיו, סבור עולם כמנהגו הוא נוהג,

כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע: "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'", החכם מודה לה' גם כשלא נכנס לצרה רמב"ן: "שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו, שכולם נסים אין בהם טבע" תורת חיים: בברכת "מודים אנחנו לך", צריך לכוון לקיים: "על כל נשימה ונשימה תהלל יה" התיקון לברך מאה ברכות בכל יום, כדי לבטל הקליפה של: "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"

ואינו מרגיש שכל פסיעה ופסיעה וכל תנועה ותנועה וכל נשימה ונשימה הוא ממנו יתברך שמו, כמו שנאמר (תהלים לז כג) **מה' מצעדי גבר כוננו, וכתיב (איוב יב י) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש**.

והיה מן הראוי שיודה האדם ויברך בכל עת ובכל רגע על כל פסיעה ותנועה ונשימה, כמו שאמרו חכמים כל הנשמה תהלל יה, על כל נשימה ונשימה חייב אדם להלל יה, וכל מי שאינו מעלה על לבו בכל רגע שהכל מאתו יתברך אלא עולם כמנהגו נוהג, הרי הוא ככופר בו חס ושלום.

ולפי שהוא מן הנמנע שיעמוד אדם מן הבקר ועד הערב, ויתן שבח והודאה על כל פסיעה ונשימה ותנועה, וכל שכן רוב בני העולם הולכים תמיד אחרי הבלי העולם הזה באסיפת ממון וכיוצא בזה, ואפילו הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה והודאה, אמרו חכמים (ברכות לה:) **דהוי כאלו מעל וגוזל לכנסת ישראל שנאמר לה' הארץ וגו'.**

ולזאת המציאו אנשי כנסת הגדולה תקנה, ויסדו לומר בכל תפלה ערב ובקר וצהרים ברכת הודאה, כדי שיכלול אדם בהודאה אחת את כל הנשימות וחסדים ונפלאות שהוא יתברך עושה עמו בכל רגע, ויוצא ידי חובת כולן בבת אחת בהודאה אחת, ולזה יסדו לומר מודים אנחנו לך וכו', על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך, דהיינו על כל נשימה ונשימה, ועל נסיך שבכל יום ויום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים וכו'".

ומה מתוקים הם דברי כ"ק אדמו"ר מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע, אשר דיבר בקדשו לפרש דברי נעים זמירות ישראל (תהלים מזמור קז): **"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו"**, אשר כפי המבואר בגמרא (ברכות נד:) פירט דוד המלך במזמור זה את כל הארבעה שצריכים להודות: **"ארבעה צריכין להודות, יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא"**.

והנה דוד המלך סיים מזמור זה בפסוק (שם שם מג): **"מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'".** הביאור בזה, כי יש הטועים לחשוב כי רק אלו שנכנסו בצרה ויצאו ממנה צריכים להודות לה', אבל האמת היא כי על אחת כמה וכמה מי שלא נכנס כלל בתוך הצרה שצריך להודות לה'.

לכן אחרי שהזכיר דוד המלך במזמור זה כל ארבעה שצריכים להודות, סיים לומר: **"מי חכם"**, פירוש מי שהוא חכם הרואה את הנולד, אינו צריך להיכנס בתוך הצרה כדי להודות לה', אלא גם **"וישמר אלה"** כשהקב"ה שומרו מכל אלה שלא נכנס כלל לצרה, **"ויתבוננו חסדי ה'"**, להודות ולהלל לה' שלא נכנס כלל לצרה עכדה"ק.

מאה ברכות ביטול קליפת: "כוחי ועוצם ידי"

והנה כאשר נתבונן עוד נראה, כי ענין זה נכלל במה שהזהיר אותנו הכתוב באזהרה חמורה (דברים ח יא):

"השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך... פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים... ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

כלומר כאשר האדם מצליח בחיים ואינו בכלל חולה שנתרפא, אז יש סכנה שהיצר הרע יכניס בו מחשבת פיגול להשכיח ממנו להודות ולהלל לה' שהצליח את דרכו, אלא יטעה לחשוב: **"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"**, ועל כך מזהיר הכתוב: **"וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל"**.

מעתה יתבאר היטב מה שתקנו חכמינו ז"ל לברך מאה ברכות בכל יום, שהם כוללים הברכות וההודאות לה' על כל צרכינו בעולם הזה, שהמקור לכל השפע הוא ממאה השערים והצינורות של העשר מדות, כדי שנשכיל לזכור מדי יום ביומו להודות ולהלל לה', על כל נשימה ונשימה שאנו חיים בבריאות הגוף והנפש, ואינו צריך להמתין ח"ו עד שיהיה חולה ונתרפא כדי להודות ולהלל לה', אלא גם בלי שום מחלה נודה לה': **"על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו"**.

והנה בימי דוד המלך מתו מאה נפשות מישראל בכל יום, והשיג דוד המלך ברוח קדשו שזהו עונש על שלא הודו לה' על כל נשימה ונשימה, ועל ידי זה נפסק מקור השפע ממאה שערים של מדת מלכות הכוללת כל העשר מדות, לכן בא דוד המלך [הרועה השביעי שהוא מרכבה למדת מלכות ולכן זכה למלכות], ותיקן לברך מאה ברכות בכל יום, כדי להודות ולהלל לה': **"על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ערב ובוקר וצהרים"**

מעתה יאיר לנו להבין דברי ה"אור החיים" הקדוש, כי התיקון על מוציא שם רע על התורה הוא לברך מאה ברכות בכל יום, כי אותו אדם שהוציא שם רע על התורה: **"כי אין התורה זנה ומפרנסת והוא צריך למחיה, גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות לימודה, הגם כי יעסוק בה אין נפתחין לו שערי פרנסה טובה"**, הסיבה לכך היא משום שלא השכיל להבין כמה גדולים הם חסדי ה' בכל צעד ובכל שעל, כי אם היה משכיל להבין זאת לא היה מתלונן על התורה.

על כן התיקון על כך הוא שיברך בכל יום מאה ברכות, כדי שישריש בקרבו האמונה הגדולה והטהורה שעל כל נשימה ונשימה יהלל י"ה, על שהוא עומד על שתי רגליו חי וקים, וכל זה בזכות התורה שעוסק בה כמו שאנו אומרים בנוסח הברכה: **"אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו"**, ועל ידי זה שוב לא יוציא שם רע על התורה, אלא אדרבה ידע נאמנה שבזכות התורה הוא חי וקים.